

KINTANA'REN ARRAZOIAK ETA EUSKERA

“Algerian ere euskaraz” idazpurupean arrazoi mardulak azaldu zituan Kintana jaunak GAUR egunkari berrian Jorraillaren 12'an. Argi ta garbi aitortzen diot, bai, arrazoi osoa duala, euskerarekiko arreta jatorrik eza salatzen eta egozten dienean euskal-politikariei. Kintana'k aiñako egiñaal sendoak egiñik bear zituzten, euskeraz ongi ikasteko, baiña toki onean daude! Egunen batean ikasiko ba'lute...

Homero trebeak ere iñoiz bai omen ditu uts eta akatsak... Kintana'k ere ez ditu esaldi guztiak euskerazko erarik egokienean idatzi. Asko ikasi duan eta asko dakian arren —eta maisu datorkigularik ere— uts eta akats batzuk aurkitu dizkiot. Ortografiaren azaleko zeaztasunei baiño areago, jatorrizko euskeraren senari begiratuta ikusiak dira.

1) “Pakea orain eta betirako” ongi ez dagoalakoan, “orain eta **BETIKO**” bear omen du. Ez nator bat Kintana'rekin. “Betiko” itza era askotara erabilli izan dugula, ezin ukatu.

Ba-dira “betiko” izan diran gauzak, “betiko oiturak” adibidez, baiña betirako ez diranak. Alderantziz, gu ez gera “betiko”, ez gera “betikoak”, ez bai-gera betidnikoak, baiña itxaro dugu “betirako” gerala. Orrela, bada, “betik pakea (beti izan dugun pakea), betirako nai dugu”, ederki esana dago, leena ta geroa bereiziz.

2) “Baina euskarazko itzulpena, zorte on edo txarraz azken orduan, **pre-saka eta maiz gaizki moldatua**”.

Zeazkiago, garbiago ta egokiago legoke onela:... “**Euskeralpena, zorionez ALA txarrez azken-orduan**...

3) Eta dalako itzulpen edo euskeralpen ori... “**argitaratzen zaigu**”, idatzi du Kintana'k. Norbaitek argitaratzen DU, DIGU, DIGUTE... Ez da berez argitaratzen txori goizean bezala. Gazteleraz bai, “**se nos publica**”, baiña euskeraz “**argitaratzen digu... digute**...”

4) “**Euskalduna, Euskal-Herriko zerga-ordaintzaila eta Euskaltzaindiaren kidea naizen aldetik**...” Jakiña danez, Kintana bera bakarrik ez da orrelakoa, beste geiago ere bai. Beraz, askoz egoiago da onela idaztea: “**Euskaldun, zerga-ordaintzaille, Euskaltzaindiaren kide NAIZENEZ**...”

5) ...“**geure etxean errespetu handiago merezi dugu**”. Euskal-senaren argira, onela idatziko nuke: ...**begirune aundiagoa zor digute**”.

6) ...“**prentsara eman daitzkeen komunikatu guztiekin batera, solaskideen hizkuntza bietan argitaratuko dela sinetsi nahi dut**...” Gazteleraz “se puedan dar a la prensa... que se publicarán...” esaldiak barra-barra erabiltzen dituzte ta ditugu, baiña gaztelerazkoen kutsurik gabe, onela esango nuke: “**eman DITZAKETEN, ... argitaratuko DUTELA**.”

7) "...beroiek testu bien fideltasun, fiabardura eta adierazkidetasun osoa garantiza dezaten". Nork esan, zuzen idatzia dagoanik? Onela bear luke: "beroiek testu bien **fideltasuna**, fiabardura eta adierazkidetasun osoa... SENDOTU, BAIEZTATU, ZIURTATU DITZATEN". Gauza bat baiño geiago bai-dira ziurtatzekoak.

8) "... batzuk hain abertzale sutsuak eta besteak hain legezaleak izanez..." Onela izan bear luke, egoki izatekotan: "...abertzale sutsu eta besteak ( ) ain legezale **IZANIK**, edo **DIRALARIK**..."

9) "...nork bere hizkuntza naziolaganako sentitzen omen dutena praktikan agertzeko?" Besteak beste, -gana, -ganako atzizkiak, ezaguerandun izakiarentzat egokiago diranez, "**hizkuntza nazionalarekiko**" idaztea eskatzen du euskal-senak.

10) "...adibide batek mila hitzek baino gehiago balio izaten du". "Adibide" itzak, aditu-erazteko, ulertu-erazteko bidea edo bitartekoa esan nai du. Esaera zaararren mamia azaltzekoan, "**ekintza ona edo jarraibidea**" erabilli bear dugu.

Itzen idazkerako xeetasunak eta gramatikazko zeaztasunak baiño garrantzikoago dan euskal-senaren agerpen batzuk, nagusienak, argibidetu ditut besteak beste, irakaste-liburuetan nekez ikus bai-genitzake. Besterik gabe, agur.

Gaztañaga'tar Jesus'ek

